
A munka és a magánélet összehangolását segítő innovatív program megvalósítása a Tatai kistérségben

TÁMOP-2.4.5-12/3-2012-0024

**ÖNKÉNTESÉG ÉS TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁS ERŐSÍTÉSE
ÖSSZEFOGLALÓ TANULMÁNY**

**MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.
2015.**

Tartalom

1. Az önkéntesség hazai helyzetének átfogó bemutatása	3
2. A társadalmi szerepvállalás kistérségi helyzetének bemutatása.....	6
3. Az önkéntesség alapjai – a közösségi szolgálat lebonyolításának tapasztalatai	9
4. Jó gyakorlatok bemutatása – országos kitekintés	14
5. Kistérségi önkéntes stratégia célkitűzéseinek meghatározása – javaslatok a társadalmi szerepvállalás kereteinek kialakítására	18
6. Önkéntességet, társadalmi szerepvállalás erősítését segítő pályázati forrástérkép ..	21

1. Az önkéntesség hazai helyzetének átfogó bemutatása

Magyarországon az elmúlt időszakban kevés átfogó kutatás készült az önkéntes tevékenység különböző vizsgálható szegmenseiről. A rendszerváltás óta eltelt időszakban mindösszesen három olyan kutatást lehetne kiemelni (Ld. KSH – 1995-től folyamatos, Kai Consulting Kft. – 2010. online kutatás, Európai Érték Vizsgálat 2008.), melyek alapján vizsgálni lehetne az önkéntesség helyzetét és szerepét hazánkban, a rendelkezésre álló adatok azonban a különböző mérési módszerek miatt nehezen összehasonlíthatók, illetve nem minden tekintetben adnak pontos képet az elmúlt 20-25 év valódi eredményeiről, fejlődési irányairól.

Fentiek miatt jelen tanulmány megalapozásaként a Nemzeti Önkéntes Stratégia (2011-2020) keretében bemutatott SWOT analízis eredményeit mutatjuk be átfogóan, a kistérségi prioritásokra és sajátosságokra koncentrálva.

Erősségek	Gyengeségek
<p>Az önkéntes tevékenységet a TÁMOP program keretében már pályázati kiírások is támogatják.</p> <p>Az Új Széchenyi Tervben külön intézkedés támogatja az önkéntesség infrastruktúrájának hazai fejlesztését a 2007– 2013-as finanszírozási időszakban.</p> <p>Országos szinten kiépített Önkéntes Centrumok segítik az önkéntesség terjesztését.</p> <p>A közérdekű önkéntes tevékenységet a 2005. évi LXXXVIII. tv. szabályozza.</p> <p>Magas az önkéntesek aránya az egyházi és szociális területen végezhető tevékenységek körében.</p> <p>A kormányoldal nagy hangsúlyt fektet az önkéntességgel kapcsolatos civil ötletekre, ez növeli a mindenkori együttműködés határfokát, jó példaként járul hozzá a két szféra közötti kapcsolatok erősítéséhez.</p> <p>A Nemzeti Önkéntes Stratégia támpontokat és iránymutatást ad más háttérágazatok számára.</p> <p>A stratégia euro-konform, figyelembe veszi az európai uniós iránymutató dokumentumokat és épít azokra.</p>	<p>Az önkéntesség magasan iskolázott, jó anyagi helyzetben, széles társadalmi kapcsolatokkal rendelkező rétegeknél jellemző.</p> <p>Az önkéntesség sokak számára csupán ingyen munkát jelent.</p> <p>Nincs rendszeres kutatás a magyar önkéntesség fejlődéséről.</p> <p>A társadalom számára kevés az információ az önkéntesség előnyeiről, jelentőségéről és a bekapcsolódás lehetőségéről.</p> <p>A vállalati szféra bekapcsolódása az önkéntes programok megvalósításába elmarad az elvárható szinttől</p> <p>A fogadó szervezetek a fizetett munkaerőt esetenként önkéntesekkel kívánják kiváltani.</p> <p>Viszonylag kevés vállalatnál integráns része a társadalmi felelősségvállalásnak (CSR) az önkéntes programok szervezése. Szinte csak a budapesti székhelyű nagyvállalatok részvétele jellemző.</p> <p>Nincs átfogó támogató rendszer az önkéntes programokat támogató szakmai szervezetek (önkéntes centrumok / pontok) munkájának hosszú távú fenntartása érdekében.</p>

Egyre többen értik és helyén kezelik az önkéntesek és önkéntesség fogalmát.

Befogadó és együttműködő kormányzati attitűd.

Általános és növekvő érdeklődés figyelhető meg a lakosság részéről az önkéntesség iránt.

A szeniorok jelentős erőforrással rendelkeznek, és egyre többen fedezik fel közülük az önkéntes tevékenységben rejlő lehetőségeket és kapcsolódnak különböző programokhoz.

Folyamatos információszolgáltatás és szakmai támogatás biztosított az önkéntesség kapcsán a megyei Önkéntes Centrumok munkája révén.

A média egyre intenzívebben számol be az önkéntesség területéhez tartozó hírekről és eseményekről.

Az önkéntesség támogatási témaként szerepel a hazai és uniós forrásokban, sok helyen horizontális témaként illetve előnyt jelentő elemként jelenik meg.

Egyre több hazai vállalat fordít figyelmet a vállalati felelősségvállalás fejlesztésére és ezen belül a vállalati önkéntes programok megvalósítására.

Létrejött az ÖTLET Program, mely fiatal és negyvenöt év feletti munkakeresők számára biztosított hosszú távú önkéntes szolgálat lehetőséget.

Az állami szociális, művelődési, oktatási, egészségügyi intézményekben önkéntesek alkalmazása elindult.

Az önkéntességről való tudás szélesítése érdekében képzések, kutatások finanszírozása, egyetemi, középiskolai kurzusok beindítása valósult meg egyes helyeken.

Önkéntesség elismertetésére számos országos, megyei és helyi díj létezik. Maguk a szervezetek is komolyan veszik az önkéntesek munkájának elismerését, mely révén láthatóan nő az önkéntes tevékenység presztízse.

A fogadószervezetek túlnyomó többsége még mindig nem készült fel az önkéntesek megfelelő fogadására és megtartására.

Az önkormányzatok nem számolnak az önkéntesség társadalmi értékével és az abban rejlő lehetőségekkel, ezzel párhuzamosan szinte semmilyen támogatást nem biztosítanak az önkéntes programok szervezői és azok segítői számára.

Az intézményi szféra nem eléggé nyitott és befogadó az önkéntesekkel való együttműködésre, ezért számos közfeladat ellátása kapcsán az önkéntesek nem kaphatnak szerepet, vagy munkájuk szervezése nem kellően hatékony.

Nem rendelkezünk rendszeresen időközönként, reprezentatív körben gyűjtött adatokkal.

Szenior önkéntesek bevonására kevés program létezik.

A munkanélküliek viszonylag kevés esetben kapcsolódnak be a munkakeresési időszak alatt önkéntes tevékenység végzésébe. Nincs rendszerszerű önkéntes integrációs program, tartósan munkanélküliek és hátrányos helyzetű emberek számára.

Az önkéntes programok akadálymentesítése sok esetben nem megoldott.

Kevés szervezetnél figyelhető meg a stratégiai gondolkodás az önkéntes programokra vonatkozóan.

Katasztrófahelyzeteknél az önkéntesek bevonásának nincs kialakult szakmai protokollja ezért sok esetben a segíteni vágyók csak spontán módon tudnak a kár megelőzési vagy elhárítási munkákba bekapcsolódni, vagy bizonyos helyzetekben el sem jutnak a helyszínre.

Sok esetben a szociális és egészségügyi intézményekben a kliensek és a befogadó szervezet munkatársai bizalmatlanok az önkéntesekkel.

<p>A szakmai önéletrajzban előnyt jelent az önkéntes tapasztalat felmutatása.</p> <p>Egyre több szervezet működik a Köt. hatálya alatt és alakítja át önkéntes programját, annak kívánalmi alapján.</p> <p>A kliensek egyre inkább elfogadják és „normálisnak” tartják az önkéntesek megjelenését az intézményekben.</p>	
Lehetőségek	Veszélyek
<p>Az önkéntességről való tudás szélesítése képzésekkel, kutatások finanszírozásával, egyetemi kurzusok beindításával.</p> <p>A jövőben számos szociális intézmény bővíti szolgáltatásainak körét önkéntesek bevonásával</p> <p>Az önkéntesség hozzájárulhat a munkanélküliek munkaerő-piaci re-integrációjához.</p> <p>Innovatív vállalati önkéntes programok és üzleti–civil partnerségek jelennek meg</p>	<p>Az Önkéntesség Évének lezárását követően bizonytalan, hogy a továbbiakban milyen módon folytatódik az önkéntesség társadalom felé történő kommunikációja.</p> <p>A támogatási, finanszírozási lehetőségek hiányában a támogató infrastruktúra elhal</p>

Az országos trendek tükrében alábbi fejezetek keretében ismertetjük a kistérségi társadalmi szerepvállalás és önkéntesség jelenlegi szintjét és helyzetét, továbbá a tapasztalatok és az országos kitekintéssel szerzett jó gyakorlatok ismeretében meghatározzuk a racionális fejlesztés irányvonalait.

2. A társadalmi szerepvállalás kistérségi helyzetének bemutatása

A szakmai tevékenységek során több alkalommal is sor került munkacsoporti- illetve fókuszcsoportos megbeszélésekre, melyek tematikájának meghatározása során a civil szerveződések rendelkezésre állásának, valamint az önkéntesség és társadalmi szerepvállalás kultúrájának kérdése kistérségi szinten több alkalommal is beágyazásra került.

A lakosság érdekeit képviselő települési biztosok elmondásai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a civil társadalmi szerepek megoszlása a kistérség településein kezdetleges, a szociális intézményi struktúra tekintetében nem csak a fejlesztési lehetőségek hiányoznak, hanem a törekvés, jobbító szándék is csekély mértékű.

A kulturális munkacsoport az egyetlen szerveződés, azonban rendkívül kevés a kulturális kezdeményezés, a kulturális helyszínek kistérség szerte kihasználatlanok.

A munka és magánélet összehangolása során, a projekt szakmai megvalósítása kezdetén széleskörű adatbázis került felvételre, mely alapján a kistérség településein az alábbi civil szolgáltatók állnak a lakosság és az érdekképviselek rendelkezésére.

Civil szerveződés megnevezése	Település
Dunaalmás Barátainak Köre	Dunaalmás
Dunaalmási Református Szeretetház Fogytékosokat Ápoló- Gondozó Otthona	Dunaalmás
Eszterházy Szőlő és Bortermelő Közösségi Egyesület	Baj
Szomódi Sportegyesület	Szomód
Kocsi Tűzoltó Egyesület	Kocs
Polgárőr Egyesület	Kocs
Kocs Községi Sportegyesület	Kocs
Vöröskereszt Kocsi Szervezete	Kocs
Faluvédő Egyesület	Tardos
Tardosi Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Tardos
Vöröskereszt Naszályi Szervezete	Naszály
Naszályi "Sólyom" Polgárőr Egyesület	Naszály
Naszályi Sportegyesület	Naszály
Neszmély Községért Közalapítvány	Neszmély
Tatai Szociális Alapellátó Intézmény	Tata
Esőemberekért Egyesület	Tata
KARATÉKÁK a Tömegsportért Alapítvány	Tata

Civil szerveződés megnevezése	Település
Magyar Máltai Szeretetszolgálat K-D Régió	Tata
Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság	Tata
ZSZK	Tata
Magyar királyi „Szent István” 3. honvéd gyalogezred Hagyományőrző Egyesület	Tata

A települési képviselők és a fókuszcsoporthoz tartozó tagjainak tapasztalatai alapján, a kistérség területén megfelelő gyakorlatot két civil szerveződés produkál (Református Szeretetház – Dunaalmás, Tatai Szociális Alapellátó Intézmény), melyek tevékenysége, működési mechanizmusa alábbiakban kerül röviden bemutatásra.

Dunaalmási Református Szeretetház Fogyatékosokat Ápoló- Gondozó Otthona

A Dunaalmási Református Szeretetház Fogyatékosokat Ápoló- Gondozó Otthona nagy létszámú intézményében súlyos testi és értelmi sérült fiúgyermek és férfiak számára biztosít tartós bentlakásos formában, szakosított ellátást keretein belül teljes körű ellátást, ápolást, gondozást. Az otthon folyamatos munkarendben működik.

Természetközeli környezetben, játszóudvarral, parkkal, saját erdőrésszel rendelkezik az intézmény, ami a lakók számára fokozott mozgásteret és pihenési lehetőséget biztosít. Teljes körű ellátást, napi négyeszeri étkezést, szállást, foglalkoztatást, mentálhigiénés gondozást nyújtanak az otthon lakóinak. Folyamatos orvosi ellátás (alap- és szakellátás) igény szerint biztosított, szakorvosok (pszichiáter, fogszakorvos, két gyermekgyógyász) vesznek részt az egészségügyi ellátásban.

Gyógypedagógusok, szociális asszisztensek, lelkész és lelki gondozók segítik a lakókat a testi-lelki jólét eléréséhez és fenntartásához. Szervezett formában, sokrétűen zajlik a foglalkoztatás, melyhez saját kis óvoda és tornaterem áll rendelkezésre. A gondozottak részére számos programot szerveznek, az ünnepek megtartására kerülnek. Konduktor és gyógytornász segíti a mozgássérült és ágyhoz kötött gondozottak fejlesztését. Az intézménynek pihenőháza van Gárdonyban, ahol lehetőség nyílik a nyári üdülések lebonyolítására egyaránt. Szervezett formában zajlik a hitélet gyakorlása. A mentálhigiénés tevékenységet lelkész és lelki gondozók látják el, akik a helyi gyülekezettel élő kapcsolatot ápolnak.

Tatai Szociális Alapellátó Intézmény

A Tatai Szociális Alapellátó Intézményt Tata Város Önkormányzat Képviselőtestülete alapította 1996-ban. Működési területe Tata városa és kistérsége. Az intézmény működésének célja, hogy a Tatán és a kistérségben élők számára biztosítsa a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatásokat, szakellátást és gyermekvédelmi alapellátást. Legfőbb feladatai között

szerepel az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás, közösségi ellátás, fogyatékosok-, idősek-, hajléktalanok nappali ellátása.

A Szociális Alapellátó Intézménybe az alábbi személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekvédelmi intézmények integrálódnak:

- Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye – Tata;
- Hajléktalanok Nappali Melegedője – Tata;
- Fogyatékosok Nappali Intézménye – Tata;
- I. sz. Idősek Klubja – Tata;
- II. sz. Idősek Klubja – Tata;
- III. sz. Idősek Klubja – Tata;
- Gyermekjóléti Szolgálat – Tata;
- Családsegítő Szolgálat – Tata;
- Integrált Támogató Szolgálat – Tata;
- Közösségi Pszichiátriai Ellátás – Tata.

Az integrált civil szerveződés a fenti intézmények hozzájárulásával az alábbi szolgáltatási palettát biztosítja a kistérségi lakosság számára:

- Beilleszkedést segítő program;
- Adósságkezelési szolgáltatás;
- Közösségi és csoportmunka (játsszóház, kerekasztal megbeszélés jelzőrendszeri tagok számára, Szivárvány csoport, SZAI csoportok, Hegyen- Völgyön tekergőző csoport, gyermeknap, korrepetálás, nyári tábor);
- Gyermekjóléti Szolgálat;
- Házi segítségnyújtás;
- Idősek klubjai;
- Étkeztetés;
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás;
- Támogató Szolgálat (fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése);
- Fogyatékosok Nappali Intézménye;
- Közösségi Ellátás Pszichiátriai Betegek Részére;
- Éjjeli menedékhely – Nappali melegedő.

A fenti intézmények kistérségi szinten megfelelő színvonalú hozzájárulást biztosítanak a lakosság (különösen az érdekképviselek) általános életminőségéhez, az ügyintézés megkönnyítéséhez. A civil szerveződések körében jó gyakorlatként szolgálnak a kistérség valamennyi települése számára.

3. Az önkéntesség alapjai – a közösségi szolgálat lebonyolításának tapasztalatai

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Nkt.) 6. § (4) alapján az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása. (A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető.) Az Nkt. 97. §. (2) szerint az érettségi bizonyítvány kiadásához a közösségi szolgálat végzésének igazolását először a 2016. január 1-je után megkezdett érettségi vizsga esetében kell megkövetelni.

A 20/2012 EMMI rendelet 133. §. -a szabályozza, hogy mely területen végezhető közösségi szolgálat, e szerint:

A közösségi szolgálat keretein belül:

- a) az egészségügyi,
- b) a szociális és jótékonyági,
- c) az oktatási,
- d) a kulturális és közösségi,
- e) a környezet- és természetvédelmi,
- f) a katasztrófavédelmi,
- g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenység.

A tanulót fogadó intézménynek az a) pontban meghatározott tevékenységi területen minden esetben, a b) pontban meghatározott esetekben szükség szerint mentort kell biztosítani.

A középiskoláknak a 9-11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint három tanévre, arányosan elosztva kell megszerveznie vagy időkeretet biztosítani a legalább ötven órás közösségi szolgálat teljesítésére, amelytől azonban indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni. A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló pedagógus az ötven órán belül - szükség szerint a mentorral közösen - legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tarthat. A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán 60 perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy az utazással töltött idő nem számítható bele a teljesítésbe.

A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.

A közösségi szolgálat dokumentálásának kötelező elemeként

- a) a tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát,
- b) az osztálynaplóban és a törzslapon a kijelölt pedagógusnak dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,
- c) az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad,

- d) az iskola a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentumok kezelését az iratkezelési szabályzatában rögzíti,
- e) az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.

A közösségi szolgálat területén szerzett eddigi helyi tapasztalatok, eredmények az alábbiak:

I. Létszámadatok:

A kistérségi székhely településen tatán hat középfokú oktatási intézmény található, mely iskolák mindegyike fogadja a kistérségi települések tanulóit is.

Eötvös József Gimnázium és Kollégium (2890 Tata, Tanoda tér 5.): 543-ból (közülük 155 tanuló új, így ők most kezdenek bekapcsolódni a munkába) 354 tanuló kezdte el eddig a közösségi szolgálatot, többen már végeztek a kötelezően előírt 50 órával.

Tatai Református Gimnázium (2890 Tata, Kossuth tér 11.): 159 fő érintett tanulóból mindenki elkezdte a közösségi szolgálatot, többen közülük már be is fejezték (6).

Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Kollégium (2890 Tata, Új út 19.): 94 fő érintett tanulóból 76 fő kezdte el a közösségi szolgálatot, a hiányzó 18 fő most kezdte el középfokú tanulmányait.

Talentum Angol-Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Gimnázium és Művészeti Szakiskola (2890 Tata, Bartók Béla út 1/a.): 17 fő érintett tanulóból 9 kezdte meg a közösségi szolgálatot. A 9. osztályosokat osztályfőnöki óra keretében megismertették a közösségi szolgálat működésével, lehetőségeivel.

Színes Iskola- Személyközpontú Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium (2890 Tata, Fényes fasor 1.): 31 tanulóból 10 tanuló kezdte meg a közösségi szolgálatot, ebből 4 tanuló teljesítette az előírt 50 órát.

Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium (2890 Tata, Hősök tere 9.): 290 tanuló kezdte meg a közösségi szolgálatot: 9. osztályosok közül: 14-en megkezdtek, 104-en csak a kötelező felkészítő foglalkozásokat teljesítették. 10. 11. osztályosok közül: 172 fő vett részt (az érintettek: 88%-a), a 12. osztályosok közül- számukra nem kötelező - 14 tanuló teljesen önként végzi.

II. A közösségi szolgálat helyszínei/tanulók által elvégzett feladatok:

A diákok elsősorban szociális, oktatási, kulturális és környezetvédelmi területen látnak el közösségi szolgálatot. Nagyon népszerűek a tatai nagy rendezvények (Víz-Zene-Virág Fesztivál,

Patara, Vadlúd Sokadalom és Öreg-tavi nagy halászat) idején végezhető tevékenységek, sokan segítettek tavaly az árvízi védekezésben is. A fogadó szervezet profiljától függően tájékoztató, segítő, ismeretterjesztő, szervező területen tevékenykednek a diákok. Az idősekkel foglalkozó szervezeteknél általános segítő munkában, az óvodák, bölcsődék, általános iskoláknál a környezet, az intézmény működése során előforduló, szakmunkát nem igénylő, javítási, karbantartási feladatokra alkalmazzák a fiúkat, a lányok pedig a gondozók, pedagógusok munkáját segítik. A Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola tanulóinak speciális ismereteit kihasználva kertészeti, udvarrendezési munkákkal bízzák meg őket, jó kapcsolatot alakítottak ki az ELTE Geológus Kertjével, valamint a Városgazda Kft-vel is. A Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskolából sokan a rendvédelmi szerveknél töltik a szolgálatot, a tatai, tatabányai rendőrségi és megyei katasztrófavédelem keretein belül dolgoznak. Az Eötvös József Gimnáziumnak 34, a Tatai Református Gimnáziumnak 33, a Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskolának 30 szervezettel van együttműködési megállapodása.

III. Tapasztalatok:

A visszajelzések alapján a diákok jó tapasztalatokat gyűjtöttek a közösségi szolgálattal kapcsolatban, a programot a kezdetben esetlegesen meglévő idegenkedés után hasznosnak tartják. A tanulók számára fontos, hogy szabadon választhassák meg a szolgálat típusát, azt ne kötelezően róják ki számukra. Az érdeklődési körükhöz közelebb álló feladatok végrehajtásában sokkal lelkesebbek, motiváltabbak. A Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskolából és Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskolából érkezett olyan visszajelzés, hogy néhány fogadó szervnél nem foglalkoztak a diákokkal, nem adtak ki feladatot számukra, így ezt az időt elvesztegettnek érzik.

Az iskolák számára nehézséget az adminisztráció sokrétűsége és a szerződéskötés (több oldalas, több példányos) jelenti. A fogadó intézmények jelezték, hogy esetenként nem az iskolák keresik meg őket, hanem a koordinátornak vagy a diákoknak kell az együttműködési megállapodást intézniük. Az iskolák visszajelzése alapján erősíteni kellene a fogadó szervezetek aktivitását az "önmenedzselés" területén. Sok partner csak személyes kapcsolatok útján kapcsolódott be a programba, pedig a közösségi szolgálatot végző diákok munkája az ő számukra is nagy segítség lehet. Az iskolák saját feladatuknak a kötelező szolgálat fontosságának hangsúlyozását látják.

A jogszabályi előírások teljesítéséhez Tata Város Önkormányzata is segítséget nyújtott a kistérségi fenntartású, tatai szociális intézmények (Tatai Kistérségi Időskorúak Otthona, Szociális Alapellátó Intézmény) és egyéb tatai székhelyű, de kistérségi hatókörű szervezetek közvetlen megkeresésével, az általuk kínált lehetőségekről szóló tájékoztatással, valamint az általa megkötött együttműködési megállapodások szerint saját rendezvényein is lehetőséget ad a közösségi szolgálat megvalósítására a diákoknak.

Az intézményi tapasztalatok az alábbiak:

1. Tatai Kistérségi Időskorúak Otthona:

A tatai iskolák közül az intézménynek a Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskolával, az Eötvös József Gimnáziummal és a Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskolával van kapcsolata. Közösségi szolgálatot a Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskolából 16 fő, az Eötvös József Gimnáziumból 4 fő, a Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskolából 19 fő végzett.

A diákok a mentálhigiénés csoport munkáját segítik. Az ismerkedés, bemutatkozás, otthont bemutató foglalkozást követően kerül sor a lakókkal való kapcsolatfelvételre. Az intézmény fontosnak tartja a fokozatosság elvét. Kezdetben a jó egészségi és mentális állapotú lakóknak mutatják be a diákokat. Ha itt azt tapasztalják, hogy a kommunikáció zökkenőmentes, akkor a kevésbé jó egészségi állapotú lakókhoz is elkísérik őket. A cél az, hogy a diákok önállóan keressék meg a lakókat és önállóan találják meg azt a tevékenységet, amivel örömet okoznak az idős embereknek. A diákokkal jó kapcsolatot ápolnak, „a kaput a távozásuk után is nyitva hagyják”, a későbbiek folyamán is lehetővé teszik, hogy a tanulók meglátogathassák intézményüket. Arra is volt már példa, hogy néhány tanuló a szolgálat teljesítése után is meglátogatta az időseket. A lakók szívesen fogadják a fiatalokat, örülnek a látogatásuknak, az Otthon pedig továbbra is várja a diákok jelentkezését.

2. Szociális Alapellátó Intézmény:

24 középiskolás gyermek töltötte eddig náluk a közösségi szolgálatát és a téli időszakra további 8 tanuló jelentkezett szolgálatra. Ezek közül a gyerekek közül csak 7-en tanulnak tatai iskolában, a többiek a kistérségből, Komáromból és Tatabányáról érkeztek. A Szociális Alapellátó Intézménynél minden területen végeztek önkéntes munkát a diákok, de az Idősek Nappali Ellátásánál és a Fogytékosok Nappali Intézményében voltak a legtöbben. Itt a mindennapi ellátásban vettek részt: a reggel érkezők fogadása, kísérés, támogatás, fejlesztő foglalkozásokon való részvétel, ebédnél segítség, beszélgetések, játékok szervezése volt a feladatuk. Az intézmény nagy hangsúlyt fektetett a felügyeletre, próbáltak mindenkinek a képességeihez mérten megfelelő feladatkört biztosítani, olyat amit sikeresen el tud látni és sikerélménnyel tölti el. Az intézménynél jelentkező diákok teljes mértékben ellátták a rájuk bízott feladatokat, szívesen kapcsolódtak be az intézmény mindennapjaiba. Sikerként értékelik, hogy a közösségi munka feltételeinek eleget tett diákok nagy része a mai napig önként visszajár, érdeklődnek a gondozottak helyzetéről. Az intézmény szeretné ha a jövőben növekedne a náluk közösségi szolgálatot vállaló tatai iskolások száma.

3. Magyar Máltai Szeretetszolgálat:

32 diák vett részt eddig iskolai közösségi szolgálatban és a következő feladatokat látták el:

- ünnepi műsor (karácsonyi, anyák napi) adása az idősek részére, illetve beszélgetés velük,
- raktárrendezés (a szétosztandó adományok rendszerezésében vettek részt a tanulók),
- a szokásos, országosan megszervezett karácsonyi „Adni öröm” akció során több fiatal részt vett az üzletekben a kapcsolódó szórólapok osztásában, a vásárlók által adományozott tartós

élelmiszerek rendezésében, rendszerezésében és csomagolásában, illetve az elkészített csomagok kézbesítésében,

- nyári, országos szervezésű mozgáskorlátozott tábor kapcsán a mozgáskorlátozott fiatalok kísérésében, ellátásában is részt vállaltak,

- a régióközpont által a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fennállásának 25. évfordulója kapcsán szervezett önkéntes ifjúsági tábor teendőibe kapcsolódtak be a tatai diákok: mind az előkészületek, a toborzási munka, mind pedig a táborban szervezett programok előkészületei, a vendégek fogadása és kísérése a feladataikba tartozott.

A fiatalok önként és lelkesen jelentkeztek a munkákra, azokban lelkiismeretesen és szívesen vettek részt. Nyitottak voltak mind az idősek, mind a mozgáskorlátozottak irányába, könnyen elfogadták a szabályokat.

A közösségi szolgálat nem csak a fiatalok számára tanulságos, hanem a Szeretetszolgálatnál tevékenykedők számára is.

4. Komárom-Esztergom Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon:

1 tanuló végzett közösségi szolgálatot az intézményben. Szolgálatát az autista tanulók ellátásában vették igénybe: pedagógiai asszisztensi, gondozási feladatokat látott el. Munkája nagy segítséget jelentett az intézmény számára, de szeretnék, ha több diák is felkeresné az iskolát.

IV. Összegzés:

A fentiek alapján megállapítható, hogy a közösségi szolgálat bevezetése óta eltelt időszak pozitív tapasztalatokat hozott mind a fogadó intézmények, mind a tanulók számára. Továbbra is támogatandó azt az elképzelést, hogy minél több diák vállaljon szolgálatot a szociális területen, abból a célból, hogy ezáltal nagyobb érzékenység éled bennük a társadalom elesettjei, az idősek, a fogyatékkal élő iránt, képesek lesznek a különbözőségek elfogadására és felelősségérzetük erősödik. További cél, hogy a közösségi szolgálatot, mint programot népszerűsítsük a tanulók, a fogadó intézmények és a pedagógusok körében egyaránt, hogy a jogszabályi kötelezettséget egyik fél se tekintse kényszernek, hanem valóban nyitottak legyenek a közösségi szolgálatra.

A tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a közösségi szolgálat kapcsolatot teremt a diákság és a civil szféra, illetve szociális intézmények között és ezáltal meglapozza a fiatalok későbbi, akár egész életre szóló önkéntes tevékenységét.

4. Jó gyakorlatok bemutatása – országos kitekintés

A tatai kistérség civil szerveződési struktúrájának intézményesítésében a meglévő gyakorlatok megosztása mellett fontosnak tartjuk más kistérségben, más településeken működő civil – közösségi szervezések jó gyakorlatának bemutatását, átadását, azok működési tapasztalatainak integrálását, ezért alábbiakban kerül bemutatásra néhány optimálisan működő - közösségi érdekeket megfelelő szinten szolgáló civil szerveződés és azok jól működő önkéntes programja:

I. CIVIL SZERVIZ Közösségfejlesztők Közhasznú Egyesülete – Pápa

Szervezet tevékenységének hatóköre	Pápai kistérség
A szervezet önkénteseinek száma	5-50 fő
A szervezet küldetése	Kulturális vidékfejlesztés a Pápai kistérség településein, különös tekintettel az ifjúsági korosztályra.
Szervezet fő programjai, tevékenységei	Közösségi programok szervezése Pápán és a kistérségben; Civil összefogás generálása az ifjúsági programok terén.
Önkéntes program rövid leírása	„SULI-TURA” interaktív foglalkozás sorozat szervezése a pápai középiskolákban, mely során az együttműködő civil szervezetek által kínált foglalkozásokból választhatnak az iskolák (pl. környezetvédelem, rendhagyó történelem óra a honfoglaláskorról, kézműves foglalkozások, drog-prevenció, stb.)
Önkéntes program célja, célcsoportja	Cél: a civil szervezet tevékenységeinek megismertetése a helyi társadalommal, elsősorban a felnövekvő nemzedékkel. Célcsoport: középiskolás diákok és a velük kapcsolatban álló felnőttek (pedagógusok, szülők).

II. Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat – Mezőberény

Szervezet tevékenységének hatóköre	Mezőberényi kistérség
A szervezet önkénteseinek száma	25 fő
A szervezet küldetése	A rendelkezésre álló személyi, tárgyi feltételek és jelenlegi interdiszciplináris ismeretek, jogi szabályozások mellett a legmagasabb szintű ellátás biztosítása, a belső erőforrások hatékony és gazdaságos felhasználása.
Szervezet fő programjai, tevékenységei	Szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások; Gyermekjóléti alapellátások; Egészségügyi alap- és szakosított ellátások.
Önkéntes program rövid leírása	KAPU PROGRAM – egy lakóközösség alapon szerveződő, generációk közötti együttműködést elősegítő önkéntes segítőszolgálat, mely a meglévő szociális és egészségügyi ellátó rendszer mellett, annak szolgáltatásait kiegészítve működik (2007. november 1-től a szociális ellátórendszeren kívül is).
Önkéntes program célja, célcsoportja	<p>Cél: a városon belüli generációk közötti jó együttműködés, az önkéntesek és a felhasználó körében az esélyegyenlőség megteremtése, valamint az, hogy a szociális ellátó rendszerben a szolgáltatásokat igénybevevők teljes körű ellátása hosszútávon kiegészüljön az önkéntes segítők által végzett tevékenységekkel, hozzájárulva ezzel az emberhez méltó körülmények, életminőség fenntartásához.</p> <p>Célcsoportok:</p> <ul style="list-style-type: none">- az önkormányzat szociális és egészségügyi intézmény által ellátott lakosság;- otthonukban élő rászoruló, idős, mozgáskorlátozott emberek;- szociális intézmények lakói;- otthonukban állandó segítségre szoruló, fogyatékkal vagy pszichiátriai betegséggel élő fiatalok;

	<ul style="list-style-type: none"> - támogató szolgálatok, civil szervezetek, egyházak; - oktatási és művelődési intézmények.
--	---

III. Talentum Alapítvány az Önkéntesség Támogatásáért – Szeged

Szervezet tevékenységének hatóköre	Dél-alföldi Régió
A szervezet önkénteseinek száma	15 fő
A szervezet küldetése	A Dél-alföldi régióban az önkéntesek és a nonprofit szervezetek munkatársainak képzése, szakmai fejlesztése, összefogása, vagyis olyan bázis létrehozása, amelynek segítségével és támogatásával a nonprofit szervezeteknél működő munkatársak hosszútávon, hatékonyan fejthetik ki tevékenységüket. Ennek érdekében az alapítvány biztosítani kívánja az érintett személyek szakmai, erkölcsi, tárgyi és pénzbeli támogatását.
Szervezet fő programjai, tevékenységei	Képzési szolgáltatás a nonprofit szektor munkatársai és önkéntesei számára, nonprofit menedzsment témakörben, valamint az Önkéntes Központ működtetése.
Önkéntes program rövid leírása	Középiskolások számítógépes ismeretátadása nyugdíjasok számára tanfolyami keretek között, hosszú távon. A program lényege, hogy minden nyugdíjas mellé egy-egy önkéntes fiatal kerül, akik egyéni oktatási tervet valósítanak meg (nincs központi módszertan) – 15 páros, másfél hónap, heti egy alkalom, 2-2,5 óra időtartam.
Önkéntes program célja, célcsoportja	Cél: a fiatalok önkéntességre buzdítása konkrét tevékenységen keresztül, mely során azonnal sikerélményeket élhetnek át és kellemes tapasztalatokat szerezhetnek az önkéntességről. Célcsoportok: középiskolások és nyugdíjasok.

IV. Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat – Zalaegerszeg

Szervezet tevékenységének hatóköre	Zalaegerszegi kistérség
A szervezet önkénteseinek száma	30 fő
A szervezet küldetése	A meglévő, illetve folyamatosan gyarapodó tudást használva a diákokat és érdekeiket képviseljük, tanácsokkal lássák el őket, kiszakítsák őket a szürke hétköznapiakból és ezáltal fejlesszék csapatszellemüket.
Szervezet fő programjai, tevékenységei	Ifjúsági érdekvédelem, programszervezés
Önkéntes program rövid leírása	KOZOD – Önkéntes Fiatalok Napja országos rendezvénysorozat zalaegerszegi programja, mely során a ZVDOK önkéntesei egy-egy kiválasztott helyszínt megtisztítanak az ott összegyűlt szeméttől.
Önkéntes program célja, célcsoportja	Cél: közösségépítés, minél több fiatal bevonása a ZVDOK munkájába, környezet szebbé tétele. Célcsoport: Zalaegerszegen tanuló 12-18 éves fiatalok.

5. Kistérségi önkéntes stratégia célkitűzéseinek meghatározása – javaslatok a társadalmi szerepvállalás kereteinek kialakítására

A fentiekben bemutatott helyzetismertetés alapján a tatai kistérség átfogó stratégiai célja az **önkéntesség gyakorlásának pozitív üzenetének megteremtése**, ezáltal az **önkéntes tevékenységek számának, illetve az önkéntesek részvételi arányának növelése**.

A stratégiai kiemelt cél elérése érdekében az alábbi részcélok és célkitűzések fogalmazhatóak meg; elérésüket az úgyszintén alábbiakban bemutatásra kerülő intézkedési terv megvalósítása szolgálja:

1) Önkéntes tevékenység kiemelt célcsoportjainak kijelölése – speciális célcsoportok bevonása

Intézkedési javaslat:

Annak érdekében, hogy a civil szerveződések ösztönzése a valóban jelentkező hiányosságok irányába orientálódjon, szükséges feltérképezni, hogy melyek azok a társadalmi csoportok kistérségi szinten, melyek működéséhez a civil – önkéntes szféra tevékenységének közreműködése nagymértékben hozzájárulna.

A hátrányos helyzetű célcsoportok kijelölésében a kistérségi társulás fontos kezdeményező és generátor („motor”) szerepet vállalhatna, hiszen valamennyi társadalmi rétegről és csoportosulásról megfelelő mennyiségű információval rendelkezik, az erőforrások optimális elosztásában releváns meglátásokkal, tapasztalatokkal bír.

2) Jó gyakorlatok determinálása, beépítése a kistérségi gyakorlatba

Intézkedési javaslat:

A megelőző fejezetekben bemutatott néhány jó gyakorlat az önkéntes programok tekintetében nem fest teljes helyzetképet az országban működő több száz megfelelően, példaértékűen működő önkéntes társulásról. Érdemes ezért még jó néhány kistérség önkéntes gyakorlatának (esetleg nemzeti minták, módszertanok) áttekintése, ezáltal a tatai kistérség sajátosságaira koncentrálva a megfelelő mechanizmusok átvétele és önálló rendszer kialakítása.

3) Önkéntességet támogató infrastruktúra és intézményi háttér fejlesztése

Intézkedési javaslat:

Az önkéntesség megfelelő működéséhez a társadalom és a gazdaság valamennyi szereplőjének részvétele, közreműködése szükséges. Az intézményi és infrastrukturális kereteket kezdetben a kistérségi társulás biztosíthatná (pl. civil hetek szervezése, közösségi tér rendelkezésre bocsátása, stb.), a civil szerveződések számának növekedésével, önkéntes mozgalom

megerősödésével később maguk a civilek alakíthatnák ki saját önálló infrastrukturális feltételeiket, intézményrendszerüket, működési- kapcsolódási mechanizmusukat.

4) „Önkéntesség” társadalmi integrációja – attitűdfejlesztés

Intézkedési javaslat:

Az „önkéntes társadalmi szerepvállalás” kulturális beágyazása a kistérség életébe már az oktatási folyamat kezdetén, az iskolai tanítás keretei között meg kell, kezdődjön. Egymás nyereség reménye nélküli segítése és annak attitűddé formálása napjaink profitorientált világában különös jelentőséggel bír a jövő nemzedék társadalmi szerepvállalásának indukálásában. Ennek megfelelően az iskolai tanítás során javasolt beépíteni az önkéntes segítségnyújtást támogató jutalmazó rendszereket, az önkéntes tevékenységek vállalására megfelelő terepet kell biztosítani (pl. ökokert gondozása, korrepetálás, idős gondozás, stb.)

Az oktatás mellett valamennyi belső és külső kommunikációs folyamat üzenetének átalakítása szükséges, mely által a kistérségen belül és a kistérségből kifelé irányuló üzenetek egyértelműen tükrözik a társadalmi szerepvállalás fontosságát, a civilek jelenlétét és ennek szociokulturális jelentőségét.

5) Szektoriális együttműködés támogatása

Intézkedési javaslat:

Javasolt egy széleskörű közösségi fórum (online és kerekasztal) bevezetése és működtetése, melyben a gazdasági szereplők és a közsféra képviselői mellett a működő civil szervezetek is meghívást kapnak. A fórumokon történő részvétel a civil szerveződések számára optimális bekapcsolódási lehetőséget biztosítana a helyi szinten jelentkező problémák megoldására, továbbá látható válnának a jelenleg alacsony önkéntes hozzájárulást generáló, társadalmi szerepvállalást nélkülöző területek.

Az együttműködés kapcsolódási pontjainak feltérképezése, ezáltal a megfelelő szektorális kapcsolatok építése egy-egy civil hét szervezésével, a civil szervezetek bemutatkozásával indulhatna el.

6) Önkéntesség presztízsének emelése, ösztönző rendszerek kialakítása

Intézkedési javaslat:

Az önkéntesség, önként vállalt segítségnyújtás szerepének megerősítése a társadalmi innovációban akkor válhat hosszútávon fenntarthatóvá, ha a felnövekvő nemzedék bevonására, szociális érzékenységének növelésére különös gondot fordítunk. Ennek keretében már egészen az általános iskolai oktatás keretébe javasolt integrálni azokat az alaptevékenységeket, melyek egy gyermek vagy egy fiatal felnőtt hozzájárulását biztosíthatja mások segítéséhez. A gyermekek mellett különösen javasoljuk a fiatal (20-30 év közötti) munkanélküliek bevonását.

A rászorulók előrejutásának segítése által beinduló önjutalmazó mechanizmus mellett érdemes lenne egy általános ösztönző forma kialakítása, mely generátorként szolgálná az önkéntes tevékenységeket vállalók magasabb részvételi hajlandóságát.

Fentiek mellett javasoljuk az önkéntesség, szociális érzékenység változásainak kistérségi szinten történő időszakos-rendszeres mérését és elemzését. A mérési módszertan kiválasztásakor fontos szempontként értékeljük az országos mérésekbe történő integrálhatóság, összehasonlíthatóság figyelembe vételét.

6. Önkéntességet, társadalmi szerepvállalás erősítését segítő pályázati forrástérkép

A 2014-2020 közötti időszakban Magyarországra allokált tervezett fejlesztési források ismeretében a kistérségi önkéntes szerepvállalás erősítésére az alábbi keretek állnak rendelkezésre a következő években:

EMBERI ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM	
1.PRIORITÁS – Együttműködő társadalom	
Beruházási prioritás: Az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében	
1.2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása b) A fiatalok vidéken, helyben maradásának, aktivitásának, valamint az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása.	
Az intézkedés főbb beavatkozásai:	<p>A beavatkozások fontos célja a fiatalok helyben maradásán keresztül az adott régió fejlődéséhez való hozzájárulás. Az ifjúsági célú beavatkozásoknak egyfelől részét képezi a fiatalok helyi szerepvállalásának, kezdeményezéseinek megvalósítását célzó tematikus pályázati programok kidolgozása, illetve a fiatalok helyi aktivitását támogató szakmai környezet működtetése az alábbi eszközökkel: az egyes szakterületek tevékenységének ifjúsági szempontú összehangolása, hazai és nemzetközi tapasztalatok megismertetése, az ifjúsági szakemberek és szolgáltatók módszertani fejlesztése és országos szakmai-módszertani szolgáltatás biztosítása a már megkezdett folyamatokon alapulva.</p> <p>Másfelől a beavatkozás a települési ifjúsági munka fejlesztése érdekében az alábbi tevékenységeket támogatja: az önkormányzatok érzékenyítése és támogatása mindazokban a folyamatokban, amelyek a településen zajló ifjúsági munka tervezettségét, összehangolását szolgálják; az ifjúsági közösségek támogatása; az ifjúsági szolgáltatások elérhetővé tétele a hátrányos helyzetű célcsoportok számára.</p> <p>További cél a fizikai aktivitás, mint társadalmi kitörési lehetőség kezelése a hátrányos helyzetű gyermekek számára a köznevelést felzárkózási céllal kiegészítő</p>

	integrációs célú képesség-kibontakoztató fizikai aktivitási programokkal.
Lehetséges kedvezményezettek:	önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, civil szervezetek, sportegyesületek, egyházi jogi személyek, kulturális intézmények, köznevelési feladatot ellátó intézmények, állami költségvetési szervek, nonprofit gazdasági társaságok
Kapcsolódó EFOP intézkedések:	1.3, 1.5, 1.9, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1
1.3 Társadalmi együttélés erősítése c.) A közösségi szerepvállalás erősítése az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által.	
Az intézkedés főbb beavatkozásai:	A közösségfejlesztés célja a helyi közösségek és ezeken keresztül az egyének önálló cselekvési szándékának és képességének erősítése és a közösségi konfliktusok oldása. Az intézkedés megteremti a TOP közösségfejlesztési beavatkozásainak egységes módszertani alapját, amelyhez a helyi fejlesztések eredményességét biztosító képzési és mentorálási háttérrel biztosít. A beavatkozás részét képezi továbbá az önkormányzatok és más helyi közintézmények képessé tételének az aktivitásukban megerősített közösségek és kezdeményezéseik befogadására, támogatására, a közösségi aktivitás fenntartására. Az intézmények erre való képessé tételének egyben a helyi fejlesztések fenntarthatóságának garanciája is.
Lehetséges kedvezményezettek:	állami költségvetési szervek, önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik; önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati intézmények, közfeladatot ellátó intézmények, központi költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, igazságszolgáltatási szervek, médiaszervezetek, felsőoktatási intézmények
Kapcsolódó EFOP intézkedések:	3.3

2.PRIORITÁS – Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében

Beruházási prioritás:

A nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi együttműködés előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás

2.2 A társadalmi együttműködést szolgáló intézmények és szolgáltatások fejlesztése, bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése	
Az intézkedés főbb beavatkozásai:	A társadalmi együttműködést erősítő infrastruktúra terén támogatandók a szolgáltatásokhoz történő hozzáférést támogató fejlesztések. A közösségfejlesztést szolgáló terek a társadalmi együttműködést szolgáló programok és képzések színtereiként szolgálnak. Az aktív társadalmi szerepvállalás érdekében megvalósul a karitatív, humanitárius szervezetek infrastrukturális fejlesztése a szolgáltatások bővítése érdekében.
Lehetséges kedvezményezettek:	közfinanszírozott egészségügyi, szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatók, közhasznú, illetve civil szervezetek, önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati és állami tulajdonú szervezetek és intézmények, állami intézmények, egyházi jogi személyek, kulturális intézmények, nemzetiségi önkormányzatok, felsőoktatási intézmények
Kapcsolódó EFOP intézkedések	1.10; 1.11.

5. PRIORITÁS – Pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés erősítése érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködések	
Beruházási prioritás: Az Együttműködő társadalom és a gyarapodó tudástőke elnevezésű prioritási tengelyek által lefedett beruházási prioritások	
5.2 Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések	
A transznacionális együttműködések terén tervezett beavatkozási irányok:	<ul style="list-style-type: none"> - A Kárpát-medencei és más európai nemzetiségekkel való kapcsolatfelvétel és szoros viszony kialakítása. - Az ifjúsági együttműködések erősítése, közös programok szervezése. - A szociális hálózati együttműködés javítása. - Civil ernyőszervezetek egymás közötti együttműködése. - Kulturális civil szervezetek és intézmények hálózati együttműködése a multikulturális sokszínűség megóvása és ápolása, az együttműködések tartalmának kibővítése, tapasztalatcserék erősítése érdekében. - Közösségfejlesztő szervezetek, egyházak és az önkéntes tevékenységet szolgáló szervezetek hálózati együttműködése, tapasztalatcserék erősítése

Lehetséges kedvezményezettek:	költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, önkormányzatok és nemzetiségi önkormányzatok (társulásaik és intézményeik is)
Kapcsolódó EFOP intézkedések:	az 1. és 3. prioritási tengelyek valamennyi intézkedése.